

A292 er ristet på en runepinne med rektangulært tverrsnitt som ble funnet ved utgravningen av Storgaten 33 og dateres til midten av 1200-tallet. Runene står på den ene breidsiden, men siden pinnen er brukket i den ene enden er den første delen av innskriften gått tapt.

--·]ʃ ʃI'ʃ ʃB11I'ʃ
--·]k misak ipaptinako

Runene er klare og tydelige, og selv om pinnen er brukket kan innskriften sannsynligvis rekonstrueres til *Sedrac, Misac et Abdenago*, som er vulgataformene av navnene.¹⁵¹ Ortografien er imidlertid tilpasset uttalen, noe som kommer fram av det siste navnet, og dessuten konjunksjonen *et* der utlydende trykksvak <t> har spirantisk uttale og gjengis med <þ>, noe som er vanlig i latinske runeinnskrifter.

De tre mannsnavnene er hentet fra Det Gamle Testamentet, nærmere sagt Daniels bok, der det fortelles at de ble kastet i en flammende ovn av kong Nebukadnesar etter at de nektet å tilbe hans gylne statue. Med Herrens hjelp unnslopp de allikevel uten skader. Ifølge Mindy Macleod og Bernard Mees var dette en populær historie i middelalderen og mennenes navn, samt salmene de sang for å påkalle Herrens hjelp, ble tatt inn i liturgien og private bønner. De ble også brukt i trylleformularer mot brann og inflammatoriske sykdommer som helvetesild.¹⁵²

Navnene opptrer kun i én annen runeinnskrift fra Bryggen i Bergen (N633) datert til rundt 1335. Her tydeliggjøres det magiske aspektet ved flere formularer. Runepinnen fra Bergen var nok imidlertid ment å virke mot øyeverk da innskriften innledes med *við augum*, og fortsetter med å vise til fortellingen om Tobias som får synet igjen etter at erkeengelen Rafael har vist sønnen hans hvordan han skal stryke de blinde øynene med galle fra en fisk. Referansen til historien om de tre mennene og ildovnen skulle nok i dette tilfellet hjelpe mot den sviende verken. Noen drag ved innskriften kan ifølge Liestøl gi inntrykk av at risteren ristet etter forelegg. Først og fremst er navnet *Abdenago* forvrent til **benagog**, og videre avsluttes innskriften med *við blóð* som kan ha vært den neste formelen i den opprinnelige teksten. Det kan altså være at risteren ikke forstod teksten han kopierte, og derfor ikke visste hvor formelen endte, og at den dessuten ikke ble kopiert riktig.¹⁵³ Det forvrengte navnet kan på den andre siden også tyde på at innskriften ikke er ristet etter forelegg, for det er vanskelig å se for seg hvordan risteren skal ha kopiert så feil. Det er mulig at også risteren fra Tønsberg ristet etter forelegg, men han har i så tilfelle gjort en bedre jobb enn risteren fra Bergen.

Runepinnen fra Tønsberg dukket opp i forstuen til en toroms stuebygning i sentrum av middelalderbyen, mellom de to hovedgatene Øvre og Nedre stræti. Stuebygningen ble varmet opp av et hjørneildsted, og gjenstandsmaterialet tyder jevnt over på at området ble benyttet til boligformål. Det ble imidlertid også funnet store mengder baksthellefragmenter som sammen med relativt store og åpne ildsteder kan tyde på at det har vært bake- eller stekehus her. Fra andre halvdel av 1300-tallet nevnes også *Jonsgarður* i diplomene, og i et brev av 22. mars 1378 kunngjøres det at den nordre delen av gården er solgt og med den halvdelen av bryggepannen som rommer åtte tønner.¹⁵⁴

Brann var alltid en fare i tettbygde middelalderbyer. Det kan både tallrike bybranner og Bylovens bestemmelser vitne om. Men ikke bare er runepinnen funnet midt i sentrum av middelalderbyen og datert til et århundre da Tønsberg ble utsatt for hele fire historiske storbranner, den er også funnet i et område der mye tyder på at bedrifter som krevde ild fant sted. Brann var med andre ord noe man med god grunn ville beskytte seg mot, og det er nok dette som har vært runepinnen og innskriftens funksjon.

Kirken satte nok et betydelig preg på livet til Tønsbergs innbyggere, men hvor kjent var historien om *Sedrac, Misac og Abdenago*? Ifølge Macleod og Mees var historien populær i middelalderen. Johnsen lister imidlertid opp *Credo, Pater noster, Ave Maria*, sakramentene, budene, dødssyndene og helvetesstraffene som de viktigste bestanddelene av menighetens undervisning, og legger til at ettersom de juridiske oppgavene krevde mer av geistlighetens tid på 1300- og 1400-tallet kan undervisningen ha blitt stadig mer forsømt.¹⁵⁵ Dersom historien og navnene, samt deres virkning mot brann, var kjent kun for de spesielt interesserte kan det kanskje tenkes at risteren hadde tilknytning til kirken. Dette virker heller ikke urimelig med tanke på innskriftens litterære karakter.

¹⁵¹ Gosling 1989: 178.

¹⁵² *Biblia Sacra Vulgata*: 1346-1349; Gosling 1989: 178-179; Macleod og Mees: 157-159.

¹⁵³ Liestøl 1980: 63-66.

¹⁵⁴ Nordman, Pettersson og Tjeldvoll 1986: 32; DN XI 64 [17.10.2011].